

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/10/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119209880
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119209880.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci navrhovateľa: F. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. XXX, toho času R. XXX, právne zastúpený JUDr. Lenkou Csikyovou, advokátkou so sídlom v Prešove, ul. Hlavná 137, proti manželke navrhovateľa: X. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. XXX, toho času Q. XX, právne zastúpená JUDr. Dášou Komkovou, advokátkou so sídlom v Prešove, ul. Hlavná č. 27, v konaní o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k mal. L. X., nar. XX.XX.XXXX a mal. X. X., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpený opatrovníkom T. Q.B. Q., o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní rodičov proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 29P 137/2019-131 zo dňa 21.10.2019, takto

rozhodol:

I. M e n í uznesenie vo výroku o zverení mal. detí tak, že mal. L. nateraz p o n e c h á v a len vo faktickej osobnej starostlivosti otca a mal. X. p o n e c h á v a len vo faktickej osobnej starostlivosti matky.

II. P o t v r d z u j e uznesenie vo výroku o úprave styku rodičov s mal. deťmi a vo výroku o dobe trvania neodkladného opatrenia.

odôvodnenie:

I. Obsah napadnutého rozhodnutia

1. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením rozhodol, cit.: „zveruje dočasne maloletého L. X., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti otca a maloletého X. X., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky, pričom obaja rodičia budú maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach,

upravuje styk maloletého L. s matkou tak, že tento sa bude stretávať s matkou a so svojím bratom X. každý páry týždeň od soboty X:XX hod. do nedele XX:XX hod. a styk maloletého X. s otcom a jeho bratom tak, že tento sa bude stretávať s otcom a bratom každý nepáry týždeň od soboty X:XX hod. do nedele XX:XX hod. s tým, že maloletého L. otec odovzdá matke pred jej bydliskom a po uplynutí styku ho na rovnakom mieste prevezme, maloletého X. matka odovzdá otcovi pred jeho bydliskom a po uplynutí styku ho na rovnakom mieste prevezme,

toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania o rozvod manželstva vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 29P 137/2019.“

2. Z podaní a vyjadrení otca i matky, ako aj zo správy a vyjadrenia opatrovníka, je zrejmé, že starostlivosť o mal. L. zabezpečuje v súčasnosti otec a starostlivosť o mal. X. zabezpečuje matka, preto súd dočasne zveril mal. L. do starostlivosti otca a mal. X. do starostlivosti matky. Súd mal v danom prípade za to, že v záujme rozvíjania vzťahu maloletých detí s obidvomi rodičmi, ako aj medzi sebou navzájom, je potrebné dočasne upraviť styk súrodencov s matkou i otcom, ako aj navzájom.

3. Vzhľadom na napäté vzťahy medzi rodičmi a problémy ohľadom realizácie styku súd pokladal za potrebné stanoviť jasné pravidlá pri realizácii styku. Nejde o konečnú úpravu vzťahov medzi účastníkmi a nariadením neodkladného opatrenia nezískava jeden z účastníkov silnejšie postavenie, nezískava práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne a hlavne predbežne upravuje určitý okruh vzťahov.

II. Obsah odvolania otca

4. Proti výroku o úprave styk podal odvolanie otec. Je preukázané, že mal. L. odmieta prítomnosť matky, pričom má otec za to, že túto skutočnosť súd nevzal v dostatočnej miere do úvahy, keď upravil styk mal. L. s matkou počas soboty aj nedele, vrátane prespatia. S prihliadnutím na všetky rozhodné okolnosti je otec toho názoru, že dočasná úprava styku mal. L. s matkou nie je v záujme maloletého. Od nariadenia neodkladného opatrenia sa maloletý po stretnutiach s matkou opätovne začal pomočovať zo stresu, prejavilo sa to aj na jeho správaní. Je neakceptovateľné, aby X-ročné dieťa bolo pravidelne vystavované stresujúcim situáciám a zásahom zo strany polície, len z dôvodu nariadenej realizácie styku. Navrhol napadnuté uznesenie zmeniť a upraviť styk mal. L. s matkou v zmysle podaného odvolacieho návrhu otca.

5. Matka vo vyjadrení k dovolaniu otca zvýraznila, že otec aj naďalej zámerne robí všetko preto, aby mal. L. nebol v osobnom kontakte s mal. X., a tým ani v osobnom kontakte s matkou. Svojím úmyselným a dlhodobým protiprávnym konaním zneužíva výkon rodičovských práv a povinností a poškodzuje tým mal. deti.

III. Obsah odvolania otca

6. Proti uzneseniu podala odvolanie matka, namieta zverenie mal. L. do osobnej starostlivosti otca. Ak by aj mal. L. v súčasnosti odmietal matku, je nepochybné, že je zmanipulovaný zo strany otca. Otec úmyselne a cielene zamedzuje mal. L. kontakt s mal. X. a matkou. Jeho výchovná spôsobilosť je značne obmedzená, čím jeho konanie neprospeje nielen mal. L., ale ani mal. X.. U otca nie je daný najmenší predpoklad, že by spĺňal podmienku toho rodiča, ktorý poskytuje druhému rodičovi väčší priestor na výchovu dieťaťa. Matka má zabezpečené všetko pre to, aby bol mal. L. zverený do jej osobnej starostlivosti a tým odstránené rozdelenie súrodencov. Navrhla napadnuté uznesenie zmeniť a maloletých L. a X. zveriť do jej osobnej starostlivosti, pričom matka bude oprávnená a povinná mal. deti zastupovať a spravovať ich majetok. Vyživovaciu povinnosť otca a jeho styk s mal. Deťmi má súd upraviť v zmysle odvolacieho návrhu.

7. Ustanovený opatrovník, na základe vykonaných pohovorov s mal. L., navrhol napadnuté uznesenie potvrdiť.

8. Otec považuje odvolanie matky za nedôvodné. Rozdelenie mal. detí je za daného skutkového stavu správne. Otcovi prináležia rovnaké rodičovské práva a povinnosti ako matke, je absolútne nepochopiteľný a neopodstatnený výrok matky, že mal. L. sa u otca nachádza z dôvodu jeho protiprávneho konania. Otec nevedie žiaden boj, aby matku zhodil a zdegradoval na úroveň postihnutej a neschopnej chudery ako to uvádza právny zástupca matky. Je zrejmé a podstatné, že kolízny opatrovník vykonal výsluch maloletého, pričom ten sa opakovane vyjadril, že k matke nechce ísť údajne z dôvodu, že ho bila po tvári a aj stará matka. Otec podotýka, že nie je v záujme mal. L., aby bol vytrhávaný z prostredia domácnosti otca, kde sa cíti dobre. Navrhol napadnuté uznesenie zmeniť, pričom zotrval na podanom odvolacom návrhu.

9. V rámci odvolacej matka obsahovo zotrvala na svojich doterajších vyjadreniach. K ustanovenému opatrovníkovi sa vyslovila, že ten nie je schopný zistiť či údajné vyjadrenia mal. L. nie sú ovplyvnené a zmanipulované v dôsledku psychického pôsobenia otca. Je evidentné, že ustanovený opatrovník sa pretransformoval na druhého právneho zástupcu otca, ktorý ho podporuje v jeho protiprávnom konaní a tým poškodzuje záujmy mal. L..

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

10. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že sú splnené podmienky na zmenu napadnutého uznesenia.

11. Z obsahu preskúmaného spisu sú zrejmé konflikty medzi rodičmi mal. detí, ktorí ani nežijú v spoločnej domácnosti. Rodičia si navzájom uzurpovali výkon rodičovských práv a povinností, mal. L. sa nachádza vo faktickej osobnej starostlivosti otca, mal. L. vo faktickej osobnej starostlivosti matky. Vychádzajúc z podaných odvolaní rodičov, subjektom nezhody rodičov je mal. L., ktorého sa matka domáha do svojej osobnej starostlivosti. Otec takého rozhodnutie odmieta, s poukazom na psychické rozpoloženie mal. L., ktorý sa matky údajne bojí, styk s ňou odmieta. Uvedené potvrdil aj ustanovený opatrovník, ktorý názor mal. L. zisťoval v rámci vykonaného pohovoru.

12. Keďže neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne, odvolací súd skúmal aj záujem maloletých detí na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením.

13. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

14. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

15. Odvolací súd prvotne skúmal existenciu ohrozenia či porušenia najlepšieho záujmu mal. dieťaťa, ktorá by odôvodňovala nariadenie neodkladného opatrenia. Z podaných správ opatrovníka je zrejmé, že starostlivosť o mal. L. zabezpečuje otec, pričom z jeho strany neboli zistené žiadne nedostatky v starostlivosti. Za súčasného stavu odvolací súd uvádza, že úroveň starostlivosti o dieťa nie je ohrozená, výchovné prostredie otca mu zabezpečuje bezpečnosť a stabilitu, zároveň osobná starostlivosť otca súhlasí s názorom maloletého. Z odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 24CoP/145/2019 zo dňa 18.09.2019 odvolací súd cituje: „Je len pochopiteľné, že mal. L. prejavuje silnejšie citové väzby k otcovi, ktorého vplyv je dominantný, vykonávajúc faktickú osobnú starostlivosť. Uvedené však nie je dôvodom pre zverenie mal. detí do výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov.“

16. Obdobne je tomu aj v prípade mal. X., ktorý sa v súčasnosti nachádza vo faktickej osobnej starostlivosti matky, prirodzene k nej inklinuje.

17. Zhrnúc vyššie uvedené, rodičovský konflikt sa vyostřil do takej miery, že úpravu výkonu ich rodičovských práv a povinností nemožno urobiť dohodou. Mal. deti vyrastajú oddelene, faktickú osobnú

starostlivosť o mal. L. zabezpečuje otec, o mal X. sa stará matka. Pri riešení vzájomného konfliktu rodičov intervenoval aj Referát poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Q., rodičom bolo vysvetlené, že svojim správaním ignorujú dôležitosť súrodeneckej väzby medzi ich synmi. Vzhľadom na neschopnosť dohodnúť sa, komunikácia smerovala aj na tému súdno-znaleckého posúdenia ich rodičovských kompetencií. Za súčasnej situácie odvolací súd nevidí možnosť zvrátenia nežiaducej situácie rozdelenia výchovných prostredí mal. detí z dôvodu odmietavého postoja nielen na strane rodičov, ale aj samotných mal. detí. Odvolací súd však odmieta súdne schválenie uzurpácie rodičovských práv a povinností každým z rodičov. Otázka zverenia mal. detí do osobnej starostlivosti jednému z rodičov je vážnych rozhodnutím, týkajúcim sa mal. dieťaťa, s ktorým sa okrem zabezpečovania výchovy a výživy dieťaťa spájajú aj iné rodičovské práva a povinnosti, napr. otázka zastupovania a správy majetku maloletého. Z tohto dôvodu sa pre jeho prijatie vyžaduje dostatočne zistený skutočný stav vecí, ktorý by mal byť výsledkom rozsiahle vykonaného dokazovania. Viazaný krátkou lehotou na rozhodnutie o podanom odvolaní voči uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia, odvolací súd vychádzal z nateraz zistených skutočností, pričom dospel k záveru, že pre zverenie mal. detí do osobnej starostlivosti rodičov, formou neodkladného opatrenia, neboli splnené zákonom vyžadované predpoklady.

18. Za daného stavu, odvolací súd, postupom vyplývajúcim z sut. § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1, §35, § 66 CMP, pristúpil k zmene napadnutého uznesenia tým spôsobom, že mal. L. ponecháva len vo faktickej osobnej starostlivosti otca a mal. X. ponecháva len vo faktickej osobnej starostlivosti matky.

19. Odvolací súd sa v časti stotožňuje s ohrozením záujmu mal. L. tým spôsobom, že sa nestretáva so svojou matkou a súrodencom, mal. X., a nerozvíja tak vzájomné vzťahy s najbližšími členmi rodiny. súd prvej inštancie však správne postupoval, keď pristúpil k striktnej úprave styku rodičov s mal. deťmi., čím toto ohrozenie záujmu mal. dieťaťa eliminoval. Otec namieta rozsah úpravy styku mal. L. s matkou, ktorý údajne vyžaduje prítomnosť otca a zúženie rozsahu styku počas víkendov bez prespatia maloletého u matky.

20. V nadväznosti na uplatnenú odvolaciu námietku je odvolací súd toho názoru, že styk maloletého s matkou a jeho súrodencom, mal. X., je už aj tak počas mesiaca upravený pomerne úzko. Matka je pre mal. L. prirodzene jednou z najbližších vzťahových osôb, pričom toto rodičovské puto je potrebné udržiavať a rozvíjať. Zúženie styku mal. L. s matkou a mal. X. by sa mohlo minúť želaným účinkom súdneho rozhodnutie, zároveň možné privodenie syndrómu zavrhnutého rodiča by bolo v budúcnosti len komplikované odstrániť. Odvolací súd sa pridrižiava aj správy zo psychologického vyšetrenia mal. L., ktorý manifestoval pozitívne emocionálne väzby k rodičom (teda aj matke), napriek tomu, že otec referoval krátkodobé problémy so spánkom a autoagresívne prejavy mal. L. po jeho návrate od matky.

21. Odvolací súd nevyučuje prechodnú emočnú labilitu mal. L. v dôsledku vykonanej zmeny jeho styku s matkou a mal. X., možný prínos obnovy vzťahov maloletého s najbližšími rodinnými príslušníkmi však stavia tento záujem dieťaťa do popredia a odôvodňuje správnosť napadnutého uznesenia vo výroku o úprave styku.

22. Z tohto dôvodu odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie vo výroku o úprave styku a dobe trvania neodkladného opatrenia ako vecne správne, postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP. konečným rozhodnutím vo veci totižto dôjde k meritórnej úprave rodičovských práv a povinností a potreba ďalšieho trvania nariadeného neodkladného opatrenia tým odpadne.

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).